

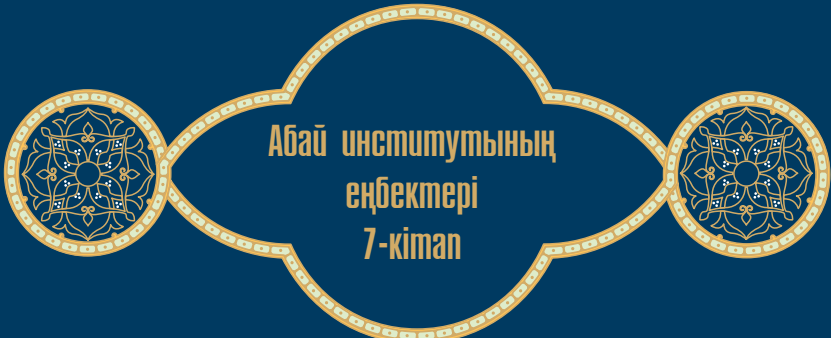

Абай (Ибраһим)
ҚҰНАНБАЕВ

ТАҢДАМАЛЫ
ШЫҒАРМАЛАР

1
ТОМ

Абай институтының
еңбектері
7-кітап

175 ЖЫЛ

АБАЙ (Ибраһим)
ҚҰНАНБАЕВ

ТАҢДАМАЛЫ
ШЫҒАРМАЛАР

I том

ӨЛЕҢДЕР
ПОЭМАЛАР

Абай институтының еңбектері
7-кітап

Алматы
«Қазақ университеті»
2021

ӘОЖ 821.512.122

КБЖ 83.3(0)=63

А 13

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
филология факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған
(№5 хаттама 3 шілде 2021 жыл)*

*Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті жанындағы
Абай ғылыми-зерттеу институтында дайындалған*

Жалпы редакциясын басқарған

филология ғылымдарының докторы, профессор Ж. Дәдебаев

Пікір жазған

филология ғылымдарының докторы, профессор Д. Ысқақұлы

Жауапты редакторы

филология ғылымдарының кандидаты, профессор м.а. Л. Мұсалы

ҒЫЛЫМИ-РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС

Дәдебаев Ж. (төраға), Әбдиманұлы Ө, Бисенғали З.-Ғ.,
Есембеков Т., Жақсылықов А., Жақып Б., Мәуленов А., Мұсалы Л.,
Сейітжанов З., Тарак Ә., Темірболат А., Үмбетаев М., Ысқақұлы Д.

Баспаға дайындағандар

Б. Даутова, Ж. Оразбаева, Б. Баязитов, Г. Қасымқұлы

А 13 **Абай (Ибраһим) Құнанбаев. Таңдамалы шығармалар.**

Екі томдық. Бірінші том. Өлеңдер. Поэмалар / құраст.,

алғы сөзін жазған, жалпы ред. басқ. Ж. Дәдебаев. – Алматы:

ты: Қазақ университеті, 2021. – 242 б.

ISBN 978-601-04-5586-3

Абайдың көпшілікке ұсынылып отырған таңдамалы шығармаларының екі томдық жинағының өзіне тән ерекшелігі – оның әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің білім алушы жастарының, түлектерінің, зерттеуші ғалымдары мен ұстаздарының сұраныстарына сай құрастырылғаны.

Ақынның таңдамалы шығармаларының бірінші томына өлеңдері, «Ескендір», «Масғұт» поэмалары енді. Екінші том қара сөздері мен аудармаларынан тұрады.

Екі томдық орта және жоғары мектепте білім алушы жастарға, жас ғалымдарға, мұғалімдер мен оқытушыларға, сондай-ақ көпшілікке арналған.

АР0885683 «Абай ілімін білудің, түсінудің және қолданудың ғылыми негіздері мен теориялық тетіктері» ғылыми жобасы аясында дайындалып, жарық көрді.

ӘОЖ 821.512.122

КБЖ 83.3(0)=63

ISBN 978-601-04-5586-3

© Құнанбаев А., 2021

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жанындағы

Абай ғылыми-зерттеу институты, 2021

© «Қазақ университеті» баспасы, 2021

Басылымның мүліктік құқығы

«Қазақ университеті» баспасына тиесілі

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз	3
Қансонарда бүркітші шығады аңға	7
Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы	9
Жасымда ғылым бар деп ескермедім	10
Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек	11
Қартайдық, қайғы ойладық, ұлғайды арман	13
Қыран бүркіт не алмайды, салса баптап	15
Қалың елім, қазағым, қайран жұртым	16
Байлар жүр жиған малын қорғалатып	17
Көңлім қайтты достан да, дұшпаннан да	18
Адасқанның алды – жөн, арты – соқпақ	20
Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық	21
Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат	23
Патша күдай, сыйындым	27
Базарға, қарап тұрсам, әркім барар	28
Ғылым таппай мақтанба	29
Шоқпардай кекілі бар, қамыс құлақ	32
Жаз (Жаздықүн шілде болғанда)	33
Интернатта оқып жүр	35
Өкінішті көп өмір кеткен өтіп	38
Сабырсыз, арыс, еріншек	40
Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы	43
Біреудің кісісі өлсе, қаралы – ол	45
Күз (Сүр бұлыт түсі суық қаптайды аспан)	46
Қараша, желтоқсан мен сол бір-екі ай	48
Қыс (Ақ киімді, денелі, ақ сақалды)	50
Желсіз түнде жарық ай	51
Ішім өлген, сыртым сау	52
Күлембайға (Болыс болдым мінеки)	53
Әсетке (Біреуден біреу артылса)	58
Мәз болады болысың	52
Білімдіден шыққан сөз	61
Сегіз аяқ (Алыстан сермеп)	63
Сәулең болса кеуденде	70
Мен жазбаймын өленді ермек үшін	72
Әуелде бір суық мұз – ақыл зерек	73
Айттым сәлем, қалам қас	74
Білектей арқасында өрген бұрым	75
Жарқ етпес қара көңілім не қылса да	76
Тұлпардан тұғыр озбас шабылса да	77

Бай сейілді	78
Келдік талай жерге енді	80
Өзгеге, көңлім, тоярсын	82
Кейде есер көңіл құрғырын	84
Жазғытұры (Жазғытұры қалмайды қыстың сызы)	85
Асқа, тойға баратұғын	88
Тайға міндік	90
Заман ақыр жастары	92
Көзінен басқа ойы жоқ	93
Жастықтың оты жалындап	94
Көзімнің қарасы	96
Менсінбеуші ем наданды	97
Жұмбақ (Алла мықты жаратқан сегіз батыр)	99
Жұмбақ (Қара жер адамзатқа болған мекен)	100
Жұмбақ (Сыналар, ей жігіттер, келді жерін)	101
Жүрегім, ойбай, соқпа енді	102
Қайғы шығар ілімнен	103
Оспанға (Жайнаған туың жығылмай)	105
Бойы бұлған	106
Антпенен тарқайды	108
Қарашада өмір түр	110
Әсемпаз болма әрнеге	111
Әбдірахман науқастанып жатқанда (Я, құдай, бере көр)	112
Талай сөз бұдан бұрын көп айтқамын	115
Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей	116
Лай суға май бітпес қой өткенге	118
Өлсе өлер табиғат, адам өлмес	119
Малға достың мұны жоқ малдан басқа	120
Бір сұлу қыз тұрыпты хан қолында.....	121
Сағаттың шықылдағы емес ермек	123
Көңіл құсы күйкылжыр шартарапқа	124
Адамның кейбір кездері	126
Көк ала бұлт сөгіліп	127
Көк тұман – алдындағы келер заман	128
Сенбе жұртқа, тұрса да қанша мақтап	130
Алла деген сөз жеңіл	131
Күр айғай бақырған	132
Кұлақтан кіріп, бойды алар	133
Болды да партия	134
Қуаты оттай бұрқырап	135
Сүм дүние тонап жатыр, ісің бар ма	136
Өлсем, орным – қара жер, сыз болмай ма?	137
Жүректе қайрат болмаса	138
Күн артынан күн туар	139
Ауру жүрек ақырын соғады жай	140

Есінде бар ма жас күнің?	141
Жүрегім менің – қырық жамау	142
Адам – бір боқ көтерген боктың қабы	143
Күшік асырап, ит еттім	144
Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен	145
Жүрегім, нені сезесің	146
Көлеңке басын ұзартып	148
Үяламын дегені көңіл үшін	149
Жапырағы қуарған ескі үмітпен	150
Қуанбаңдар жастыққа	151
Осы қымыз қазаққа	152
Тоты құс түсті көбелек	153
Алланың өзі де рас, сөзі де рас	154
Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас	157
Жалын мен оттан жаралып	158
Ескендір. Поэма	159
Масғұт. Поэма	165
Түсініктер.....	171

**АБАЙ (Ибраһим)
ҚҰНАНБАЕВ**

**ТАҢДАМАЛЫ
ШЫҒАРМАЛАР**

I том

ӨЛЕҢДЕР
ПОЭМАЛАР

Абай институтының еңбектері
7-кітап

Редакторы *К. Мухадиева*
Компьютерде беттеген *Ү. Молдашева*
Мұқабасын безендірген *Б. Малаева*

ИБ №14740

Басуға 02.06.2020 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 ¹/₁₆.
Көлемі 15,12 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылым. Тапсырыс №7226.

Таралымы 175 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.